

VERSLAG VAN HET INSTRUCTIEVE MOSSENWEEKEND VAN DE K.N.N.V.
op 4 en 5 april 1970 te Markelo

door J. Frencken en P. de Mey

Ook in 1970 heeft de KNNV een weekend belegd om vooral beginners behulpzaam te zijn bij de eerste stappen op het vaak niet gemakkelijke pad van de mossenstudie. De heer en mevr. Van Vliet hadden hiervoor een goed onderkomen gevonden in de Hessenheem bij Markelo. Het weer zat dit jaar niet erg mee. Op de zaterdag konden we gelukkig toch nog wat doen in het veld, alhoewel het vrij koud was en aan het slot van de middagexcursie het licht begon te sneeuwen. De verrassing en teleurstelling kwamen op de zondagmorgen toen we bij het ontwaken ontdekten, dat er buiten een flink pak sneeuw lag. Het plan was op deze dag per auto naar het Elsenerveen te gaan. Dat had nu weinig zin. Van Vliet stelde voor nu maar een flinke sneeuwwandeling te maken en de rest van de zondag te gebruiken om binnen mossen te determineren. We hadden immers ook de beschikking over twee microscopen. Deze wandeling hebben we toen toch maar in de richting van het Elsenerveen gemaakt. Toen we eenmaal op pad waren viel de hoeveelheid sneeuw nogal mee en de afstand naar het veen was te voet ook wel te overbruggen. Zodoende hebben we in dit veen, dat vegetatief gezien niet van zo'n beste kwaliteit was, toch nog wel wat soorten kunnen vinden. Toen we omstreeks één uur weer terug waren in de Hessenheem hebben we binnen gezamenlijk nog wat soorten gedetermineerd.

Op de zaterdagavond hield Nol Luitingh een uitstekende voordracht over de mossenstudie. Hij liet de aanwezigen een stel schitterende dia's zien van onder meer cellen, bladvormen, bladaanhechting, coupes en wat er zo nog al meer aan een mos te zien is. Zijn toelichting bevatte ook veel adviezen hoe men met mossen moet omgaan om ze goed en duidelijk met het microscoop te kunnen bestuderen. De tabel van Margadant plus de atlas van Landwehr vormen een uitstekende

combinatie voor de studie van de Nederlandse bladmos-
sen. Hij hoopte dat spoedig een nieuwe tabel van Margadant beschik-
baar zal zijn en dat Landwehr een atlas van de levermos-
sen het licht zal doen laten zien. Bij elk instructief mos-
senweekend hebben wij gemerkt, dat zonder deze twee boeken het
voor beginners vaak zeer moeilijk is over de eerste problemen
heen te komen. De buitenlandse literatuur is voor hen vaak
te ingewikkeld. Het ^{50/51}jaarlijkse groeiende aantal deelnemers
is een bewijs, dat er onder de KNNV-leden zeer zeker grote
interesse bestaat voor de mossenstudie.

In totaal hebben wij 53 soorten bladmos-
sen en 7 soorten levermos-
sen kunnen noteren. Een zeker wel apart te vermelden
vondst was *Campylopus introflexus* op een zandig rugje langs
het Elsenerveen. Luitingh hield de soort eerst voor *Campy-
lopus brevopilus*. Doch bij nadere determinatie thuis bleek
het echter deze voor ons land nog tamelijk nieuwe soort te
zijn (enige jaren geleden door Barlman voor het eerst gevon-
den op de Veluwe).

De soortenlijst ziet er als volgt uit:

Inventarisatielijst van gevonden blad- en levermos-
sen tijdens instructief mos-
senweekend in Markelo op 4 en 5 april 1970

- 1 = Leemkuilen bij de Hessenheem te Markelo
2 = Elsenerveen ten Noorden van Markelo
! = met sporenkapsels

	1	2
<i>Amblystegium serpens</i>	x!	
<i>Atrichum undulatum</i>	x!	x!
<i>Aulacomnium androgynum</i>	x	x
<i>Aulacomnium palustre</i>		x
<i>Barbula convoluta</i>	x	
<i>Barbula cf fallax</i>	x	
<i>Bryum argenteum</i>	x	x

	1	2
Brachythecium rutabulum	x!	x!
Brachythecium velutinum	x!	
Calliergonella cuspidata	x	x
Campylopus introflexus		x
Campylopus flexuosus	x	x
Campylopus fragilis	x	x
Ceratodon purpureus	x!	x!
Climacium dendroides	x	
Dicranella heteromalla	t!	x!
Dicranum isia cirrata	x	
Dicranum polysetum		x
Dicranum scoparium	x	x
Drepanocladus aduncus		x
Ditrichum heteromallum	x	
Eurhynchium praelongum	x	
Funaria hygrometrica		x!
Grimmia pulvinata	x!	
Hypnum cupressiforme s.l.	x	x
Hypnum cupressiforme var. lacunosum	x	
Leucobryum glaucum	x	
Mnium hornum	x!	x!
Mnium affine	x	
Mnium cuspidatum	x!	
Mnium punctatum	x	
Mnium undulatum	x	
Orthodontium lineare	x!	
Orthotrichum diaphanum	x!	
Pleurozium schreberi	x	x
Pohlia nutans	x	x!
Pohlia grandiflora	x	x
Plagiothecium laetum	x	
Plagiothecium cf. curvifolium	x	
Polytrichum juniperinum	x	x
Polytrichum piliferum		x

	1	2
Polytrichum commune		x
Polytrichum formosum	x	
Pseudoscleropodium purum	x	x
Rhytidiadelphus squarrosus	x	
Tortula muralis	x!	
Sphagnum compactum		x
Sphagnum cuspidatum		x
Sphagnum cuspidatum fo. plumosum		x
Sphagnum papillosum		x
Sphagnum recurvum		x
Sphagnum tenellum		x

levermossen

Cephalozia bicuspidata	x	x
Cephaloziella spec.	x	
Gymnocolea inflata		x
Lepidozia reptans	x	
Lophocolea bidentata	x	x
Lophocolea heterophylla	x	x
Ptilidium ciliare	x	

Rectificatie in Buxbaumiella 3

In: Hoekstra & Greven. Verslag van de najaarsexcursie naar Diepenveen - Markelo (16 en 17 sept. 1972) wordt op pag. 10 vermeld dat Pohlia pulchella in Markelo (jongste leemkuil) is gevonden. In de soortenlijst staat hij onder 2 = Steenbrugge! Dit moet zijn 0 (Elzoherveld - nieuwe leemkuil).
Met dank aan Albert, die me hierop wees,

Med.